

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.15.18

**Inventaris van het archief van de Rijksdienst voor de
Uitvoering van Werken (DUW) en Commissies, (1937)
1945-1954 (1955)**

R.H.J. Stultjens

Nationaal Archief, Den Haag 1983

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van de D.U.W. en zijn voorlopers.....	7
1 instelling en taak.....	7
2. de organisatie.....	8
3. de D.U.W.-werken.....	9
4. commissies van de D.U.W.....	9
a. Commissie van Advies inzake D.U.W.-werken.....	9
b. Centrale Commissie van Advies voor D.U.W.-aangelegenheden (Centrale D.U.W.-commissie).....	10
c. Commissie van Deskundigen inzake de wijze van uitvoering van D.U.W.-objecten.....	10
5 voorlopers van de D.U.W.....	11
a. Het Werkfonds 1934.....	11
b. Rijksdienst voor de Werkverruiming.....	11
1. plaatsing van arbeiders.....	11
2. arbeidsvoorwaarden.....	12
3. rechtspositie.....	12
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	12
Inhoud en structuur van het archief.....	14
Selectie en vernietiging.....	14
Verklaring van vernietiging.....	14
Verantwoording van de bewerking.....	14
Verwant materiaal.....	17
Beschikbaarheid van kopieën.....	17
Verwante archieven.....	17
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	19
AFDELING I, archief van de D.U.W.....	19
A Stukken van algemene aard.....	19
B Stukken van bijzondere aard.....	20
B.1 Algemeen.....	20
B.2 Organisme.....	20
B.2.1 instelling en organisatie van de rijksdienst.....	20
B.2.2 regelingen inzake samenwerking met derden.....	23
B.2.3 archiefzorg.....	24
B.2.4 personele aangelegenheden.....	25
B.3 Taak.....	26
B.3.1 algemeen.....	26
B.3.2 aangelegenheden met betrekking tot het organisatorische, het financiële en het materiële aspect van de werkobjecten in het algemeen.....	27
B.3.2.1 organisatorisch aspect.....	27
B.3.2.1.1 algemeen.....	27
B.3.2.1.2 aangelegenheden van toepassing op meerdere ontginningsmaatschappijen...27	
B.3.2.1.2.1 personeel.....	27
B.3.2.1.3 betrekkingen met afzonderlijke ontginningsmaatschappijen.....	28

B.3.2.1.4 algemene regelingen e.d. betreffende de uitvoering van werken door aannemers.....	30
B.3.2.2 financieel aspect.....	30
B.3.2.3 materieel aspect.....	33
B.3.3 aangelegenheden met betrekking tot de uitvoering van de onderscheidene werkobjecten (w.o. enkele Werkfondswerken, waarvan de afwikkeling geschiedde door de D.U.W.).....	33
B.3.4 aangelegenheden met betrekking tot rechten, plichten en voorzieningen voor de arbeiders.....	35
B.3.4.1 algemeen.....	35
B.3.4.2 plaatsing van arbeiders.....	35
B.3.4.3 aanvang, vervulling en beëindiging van het dienstverband.....	35
B.3.4.4 vakantieregeling.....	35
B.3.4.5 gedrag, strafmaatregelen en beroep.....	35
B.3.4.6 lonen en arbeidsvoorwaarden (zie ook inv. nr. 271).....	36
B.3.4.7 diverse vergoedingen.....	37
B.3.4.8 huisvesting en verzorging van arbeiders en derden.....	37
B.3.4.9 geestelijke en culturele zorg.....	39
B.3.4.10 ongevallen.....	39
B.3.4.11 staking en werkweigering.....	39
B.3.4.12 ereblijken.....	39
B.3.4.13 tewerkstelling van bijzondere groepen.....	39
B.3.5 neveneffecten bij de uitvoering van werken.....	40
B.3.6 documentatie.....	40
AFDELING II, gedeponeerde archieven.....	41
A Commissie van Advies inzake D.U.W.-werken.....	41
B Centrale Commissie van Advies voor D.U.W.-aangelegenheden (Centrale D.U.W.-commissie).....	41
C Commissie van Deskundigen inzake de wijze van uitvoering van D.U.W.-objecten (subcommissie van de onder B. genoemde Centrale Commissie van Advies).....	41
D Subcommissie voor de lonen en andere Arbeidsvoorwaarden (Subcommissie van de onder B. genoemde Centrale Commissie van Advies).....	42

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Rijksdienst voor de Uitvoering van Werken en zijn Commissies

Periodisering:

archiefvorming: 1945-1954

oudste stuk - jongste stuk: 1937-1955

Archiefbloknummer:

S28516

Omvang:

293 inventarisnummer(s)3,40 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Centrale Commissie van Advies voor DUW-aangelegenheden

Commissie van Advies voor de Rijksdienst voor de Uitvoering van Werken

Rijksdienst voor de Uitvoering van Werken (DUW)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

De Rijksdienst voor de Uitvoering van Werken, kortweg D.U.W. genoemd, werd in mei 1945 ingesteld. de nieuwe naam D.U.W. moest de slechte bijklank van de oude vooroorlogse Dienst 'Werkverruiming' doen vergeten, die de associatie met werkloosheid opriep. Het doel bleef echter min of meer hetzelfde: Uitvoering van projecten ten einde nuttige arbeid te verschaffen aan werklozen. In 1952 werd bepaald dat de Rijksdienst een afdeling werd van het Ministerie van Sociale Zaken. De D.U.W. voerde geen werken in eigen beheer uit, maar maakte gebruik van uitvoerende lichamen.

De in het archief aanwezige dossiers gaan hoofdzakelijk over de financiële afwikkeling van de projecten, dossiers die uitsluitend gaan over de technische kant van de werken zou men kunnen aantreffen in de archieven van de uitvoerende lichamen.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

Het door de D.U.W. gebruikte papier was papier dat vlak na de oorlog werd geproduceerd. Dat is voor een deel van slechte kwaliteit. Voorzichtigheid bij raadpleging is dus geboden.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Rijksdienst voor de Uitvoering van Werken en zijn Commissies, nummer toegang 2.15.18, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Rijksdienst Uitvoering Werken, 2.15.18, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

GESCHIEDENIS VAN DE D.U.W. EN ZIJN VOORLOPERS.

1 INSTELLING EN TAAK.

De Rijksdienst voor de Uitvoering van Werken, kortweg D.U.W. genoemd, werd bij beschikking van 24 mei 1945, no. 1, afdeling Werkverruiming, door de Minister van Sociale Zaken ingesteld. Tegelijkertijd werd de beschikking van 15 februari 1945, houdende de instelling van een Dienst tot Uitvoering van Werken in het Bevrijde Gebied, ingetrokken. Sinds 5 mei 1945 was heel Nederland bevrijd, waardoor een dienst voor het hele land noodzakelijk werd.

Alleen al vanwege de naam prefereerde men de D.U.W. boven de voor de oorlog opgerichte Rijksdienst voor de Werkverruiming. Door de instelling van de D.U.W. wilde men namelijk het frustrerende denkbeeld wegnemen "bij de werkverruiming te zijn". Voor velen stond dit gelijk met "nog werkloos te zijn".

Artikel 3 van de ministeriële beschikking bepaalde dat de D.U.W. dezelfde taak kreeg als zijn voorloper de Rijksdienst voor de Werkverruiming: "het bevorderen van de bestrijding van de werkloosheid, voor zover deze plaatsvindt door middel van de uitvoering van werken".

In dezelfde beschikking werd ook aangegeven hoe de D.U.W. zijn taak moest vervullen. In het kort was dat op de volgende wijze:

- verlenen van subsidie ten behoeve van door derden uit te voeren werken of op andere wijze de door derden uit te voeren werken bevorderen;
- het uitvoeren of doen uitvoeren van geheel of gedeeltelijk door het Rijk te financieren werken;
- vervoer en huisvesting van arbeiders.

Later werd de taak bij K.B. van 20 oktober 1948 (Organisatiebesluit D.U.W. 1948) nader geregeld en in 1952 (Wijziging Organisatiebesluit D.U.W. 1948) gewijzigd (zie inv. nr. 47).

Het Organisatiebesluit D.U.W. 1948 omschrijft de taak als volgt:

"De Rijksdienst voor de Uitvoering van Werken heeft tot taak het bevorderen van de uitvoering van werken, voor zover zulks nodig is, ten einde nuttige arbeid te verschaffen aan niet in het arbeidsproces opgenomen werknemers".

De Rijksdienst voor de Uitvoering van Werken heeft onder twee ministeries geressorteed:

- 24 mei - 6 september 1945 onder het Ministerie van Sociale Zaken;
- 6 september 1945 - 1 september 1952 onder het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw;
- 1 september 1952 - 5 juli 1954 onder het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw onderging gedurende het bestaan van de D.U.W. nog een naamswijziging; van 28 februari 1947 tot en met 12 oktober 1956 had het de naam Wederopbouw en Volkshuisvesting (K.B. van 28 februari 1947 Stb.no.H63). Reden waarom het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw de dienst onder zich wilde hebben was het verkrijgen van een betere coördinatie van alle diensten, die ten behoeve van de wederopbouw van Nederland werkten. Het Ministerie van Sociale Zaken was het er niet mee eens, en gaf als argument te kennen dat de sociale functie van de D.U.W. (de werklozen van de straat), in gevaar

zou komen, als het kwam te ressorteren onder een technisch departement als Openbare Werken en Wederopbouw. Onder bepaalde door het Ministerie van Sociale Zaken gestelde voorwaarden ging de dienst toch naar het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw.

Enkele van die voorwaarden waren, dat de organisatie ongewijzigd zou blijven en dat Sociale Zaken verantwoordelijk zou blijven voor het vaststellen van bijzondere loonregelingen voor bepaalde groepen van werklozen.

Al in 1949 kwam weer de discussie op gang over de vraag onder welk departement de D.U.W. zou moeten ressorteren. Ir. J.O. de Kat, directeur van die dienst, deelde in een notitie mee, dat de dienst beter kon blijven functioneren onder het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting:

De D.U.W. heeft een tweezijdig karakter, namelijk sociaal en technisch. De sociale kant houdt in: de werklozen van de straat, de technische kant behelst het nut der werken.

"Het doel der tewerkstelling bij de D.U.W. is "immers om de arbeiders uit de verschillende "beroepen en milieus in de moeilijke omstandigheden als werkloos arbeider tijdelijk aan nuttige en zinvolle arbeid te helpen en het hun aldus mogelijk te maken niet alleen in het levensonderhoud van zich en de hunnen te voorzien, maar bovenal hen heen helpen over hun teleurgesteld gevoel van uitgesloten te zijn en hen aldus te onttrekken aan de morele ontreding van de werkloosheid.

De technische werkzaamheid van de D.U.W. beoogt tevens een sociaal doel te bereiken, maar met het oog op het moreel van de arbeiders is het beter de nadruk te leggen op het economisch-technische deel van de uitvoering van werken en dus te vermijden, dat de arbeiders zich nog steeds blijven identificeren met "werkloze arbeider in de zorgsfeer",

Een paar jaar later echter, te weten op 1 September 1952, wordt bij K.B. ¹ bepaald, dat de zorg voor zaken de D.U.W. betreffende, door de Minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting wordt overgedragen aan de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid. De Rijksdienst werd een afdeling van het Ministerie.

De D.U.W. bleef voortbestaan tot 5 juli 1954. Op die datum werd de Directie voor de Arbeidsvoorziening ingesteld. Deze Directie omvatte:

1. het Rijksarbeidsbureau;
2. een Hoofdafdeling Aanvullende Werkgelegenheid;
3. een Dienst Aanvullende Civieltechnische Werken.

Artikel 9 van het instellingsbesluit bepaalde, dat aan de directie was opgedragen de afwikkeling van zaken, waarmee de D.U.W. was belast. Artikel 8 bepaalde, dat het Organisatiebesluit D.U.W. 1948 werd ingetrokken, wat tevens inhield, dat de D.U.W. als zodanig was opgeheven.

2. DE ORGANISATIE

Aan het hoofd van de dienst stond een directeur. Er zijn twee directeurs geweest, namelijk ir. J.O. de Kat vanaf de instelling tot 1951 en dr. ir. D.R. Mansholt vanaf 1 januari 1951 tot en met de opheffing van de D.U.W. Hij werd Directeur-Generaal voor de Arbeidsvoorziening.

In 's-Gravenhage was het kantoor gevestigd in gebouw "Olveh" aan de Mauritskade. Het centrale kantoor was verdeeld in vier afdelingen:

1. Algemene Zaken;
2. Financiën, Huisvesting en Personeel;

¹ K.B. van 1 september 1952 Stb. 460 houdende instelling van een Departement van Maatschappelijk Werk en overgang van de D.U.W. naar Sociale Zaken en Volksgezondheid.

3. Voorbereiding en Uitvoering van Werken;
4. Arbeidszaken, Documentatie en Wetenschappelijk Onderzoek.

Het land was verdeeld in vier districten met aan het hoofd van elk district een Districtshoofd. Elk Districtshoofd had ook een eigen provincie als inspectie-gebied. Elke provincie was een inspectie-gebied met een Hoofd van de Inspectie als hoofd, waaraan in de regel een inspecteur was toegevoegd.

3. DE D.U.W.-WERKEN

De D.U.W. voerde geen werken in eigen beheer uit. De dienst maakte gebruik van uitvoerende lichamen. De grootste waren de Nederlandsche Heidemij, de N.V. Grontmij, het Technisch Bureau van Waterschapsbonden en het Ingenieursbureau Van Hasselt en De Koning.

De werken (grondwerken) werden onderscheiden in cultuurtechnische en civieltechnische werken. Tot cultuurtechnische werken behoorden o.a. ontginning, grondverbetering, drainage. Het ging hierbij om bevordering van de bodemopbrengst. Tot civieltechnische werken werden onder meer gerekend wegeaanleg, aanleg van dijken, graven van kanalen. De laatstgenoemde werken werden uitgevoerd door aannemers en de eerstgenoemde door de eerder genoemde ontginningsmaatschappijen.

Het bovenstaande was geregeld in het zogenaamde CODA-advies van de CODA-commissie (Commissie Ontginningslichamen - D.U.W. - Aannemers) (inv. nr.111). Deze commissie was ingesteld om te komen tot een goede verdeling van het werk tussen uitvoerende lichamen enerzijds en aannemers anderzijds.

Dit CODA-advies werd tot april 1952 gehandhaafd, waarna het principiële werd gewijzigd bij circulaire 19387 van 25 april 1952 (inv. nr.112).

Het beginsel van het CODA-advies - onderscheid tussen cultuurtechnische en civieltechnische werken - werd losgelaten. Het doel van de nieuwe regeling was dat er meer werken door aannemers zouden worden uitgevoerd, dan tot dat moment het geval was geweest.

Gedurende het bestaan van de D.U.W. golden uiteraard voorwaarden, waaraan werken moesten voldoen om voor subsidie in aanmerking te kunnen komen. Dat waren onder andere de volgende:

- a. de werken moesten arbeidsintensief zijn;
- b. de werken moesten geschikt zijn voor ongeschoolden;
- c. de werken moesten niet te duur zijn;
- d. de werken moesten te allen tijde stopgezet kunnen worden;
- e. de werken moesten zo nuttig mogelijk zijn, maar ook weer niet zodanig rendabel, dat de uitvoering zonder subsidie mogelijk was (vooral werken die leidden tot een blijvende werkverruiming, o.m. ontginningen, ruilverkavelingen).

4. COMMISSIES VAN DE D.U.W.

A. COMMISSIE VAN ADVIES INZAKE D.U.W.-WERKEN

Ten behoeve van de Rijksdienst voor de Werkverruiming was een commissie van advies werkzaam volgens artikel 12 van het Organisatiebesluit Werkloosheidsbestrijding van 20 april 1939 Stb. 882. Door de instelling van de D.U.W. echter, trad voornoemde adviescommissie buiten werking.

Op last van de Minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting riep de directeur van de D.U.W. de leden van de buiten werking getreden adviescommissie bijeen op 28 februari 1946, om hun taak als adviserende commissie voort te zetten.

Door de inwerkingtreding van het Organisatiebesluit D.U.W. 1948 op 6 november 1948 kreeg de commissie de formele status van Commissie van Advies voor de Rijksdienst voor de Uitvoering van Werken (artikel 7).

Taak en doel van de commissie was het uitbrengen van advies aan de Minister over voorstellen van de D.U.W. tot uitvoering van bepaalde werken, welke werken ten doel hadden nuttige arbeid te verschaffen aan niet in het arbeidsproces opgenomen werknemers.

Voorzitter en lid was ir. J.O. de Kat, directeur van de D.U.W., later opgevolgd door dr. ir. D.R. Mansholt.

Secretaris was mr. J.J.D. Albarda, secretaris van dezelfde rijksdienst.

B. CENTRALE COMMISSIE VAN ADVIES VOOR D.U.W.-AANGELEGENHEDEN (CENTRALE D.U.W.-COMMISSIE)

Het werd gewenst geacht regelingen te treffen ten aanzien van het overleg, in het bijzonder met de Stichting van de Arbeid inzake aangelegenheden de D.U.W. betreffende, waarbij onder meer het recht van beroep van tewerkgestelden tegen ontslag als strafmaatregel en schorsing werd toegekend. Daarom werd de Centrale Commissie van Advies voor D.U.W.-aangelegenheden ingesteld bij gezamenlijke beschikking no. 31514 d.d. 14 maart 1950 van de Ministers van Wederopbouw en Volkshuisvesting en van Sociale Zaken. Het was de taak van de commissie:

1. de Minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting te adviseren omtrent aangelegenheden, die door de Minister aan de commissie om advies zouden worden toegezonden;
2. beide Ministers te adviseren omtrent aangelegenheden die door beide Ministers gezamenlijk aan de commissie om advies zouden worden toegezonden (o.a. voorschriften inzake lonen en andere arbeidsvoorwaarden);
3. de beide Ministers ongevraagd van advies te dienen omtrent aangelegenheden van algemene aard de D.U.W. betreffende.

De commissie was werkzaam tot half juni 1954.

Voorzitter was prof. mr. J.V. Rijpperda Wierdsma en secretaris was mr. J.J.D. Albarda.

C. COMMISSIE VAN DESKUNDIGEN INZAKE DE WIJZE VAN UITVOERING VAN D.U.W.-OBJECTEN

Deze commissie was een subcommissie van de Centrale D.U.W.-commissie.

De commissie kreeg opdracht een rapport uit te brengen over de gang van zaken betreffende de wijze van uitvoering van D.U.W.-objecten door inschakeling van aannemers, uitvoerende lichamen en gemeentelijke technische diensten.

Naar aanleiding van deze opdracht stelde de commissie zichzelf twee vragen:

1. Moet het CODA-advies gehandhaafd blijven?
2. Moet uitvoering van objecten in zogenaamd eigen beheer door gemeentelijke technische diensten eveneens gehandhaafd blijven?

Aan het rapport werd een bijlage met "Richtlijnen voor de directie van de D.U.W. betreffende de wijze van uitvoering van D.U.W.-objecten" toegevoegd.

Naast deze commissies waren er in de provincie ook nog commissies werkzaam, zoals de A.B.C.D.-commissies, de Gewestelijke D.U.W.-commissies, de Gewestelijke Beroepscommissies.

5 VOORLOPERS VAN DE D.U.W.

De Rijksdienst voor de Uitvoering van Werken had twee voorlopers, namelijk het Werkfonds 1934 en de Rijksdienst voor de Werkverruiming 1939.

A. HET WERKFONDS 1934.

² Het Werkfonds 1934 was een Ministeriële Commissie, waarvan de Voorzitter van de Raad van Ministers voorzitter was. Als leden hadden zitting de Ministers van Waterstaat, Economische Zaken, Sociale Zaken, Binnenlandse Zaken en Financiën. Deze Commissie besliste welke objecten konden worden uitgevoerd. Aan de Commissie waren verbonden een Werkfondsbestuur en een Raad van Bijstand en Advies. De eerste werd in 1936 opgeheven. Doel van het Werkfonds 1934 was het scheppen van werkgelegenheid om werklozen te laten werken. Tot en met 1939 werd er 190 miljoen gulden uitgetrokken voor de financiering van de Werkfondsobjecten.

In 1935 werden het bureau van het Werkfonds en de afdeling Werkverschaffing van het Ministerie van Sociale Zaken samengevoegd. Dit leidde in 1939 tot de oprichting van de Rijksdienst voor de Werkverruiming. De Algemeen Secretaris van het Werkfonds, Hacker droeg op 1 juni 1939 officieel de zaken over aan voornoemde Rijksdienst.

Enkele bekende Werkfondsobjecten:

- restauratie Koninklijk Paleis te Amsterdam;
- restauratie Martinitoren te Groningen;
- bouw Maastunnel te Rotterdam;
- verbouwing Hoge Raad te 's-Gravenhage.

B. RIJKSDIENST VOOR DE WERKVERRUIMING.

³ In 1939 werd ingesteld de Rijksdienst tot bestrijding der werkloosheid, voor zover deze plaatsvindt door middel van de uitvoering van werken, welke al spoedig de naam Rijksdienst voor de Werkverruiming kreeg. In de naam die deze Rijksdienst kreeg lag de taak al opgesloten.

Op 24 mei 1945 werd de Dienst omgezet in de Rijksdienst voor de Uitvoering van Werken (D.U.W.).

Er waren tussen de Rijksdienst voor de Werkverruiming en de Rijksdienst voor de Uitvoering van Werken enkele principiële verschillen onder andere op het gebied van:

1. PLAATSING VAN ARBEIDERS

Ondanks het feit dat er na de oprichting van de Rijksdienst voor de Werkverruiming steeds meer arbeiders op werkverruimingsobjecten werden tewerkgesteld, moesten de gemeentebesturen de aanvragen om plaatsing van arbeiders op objecten bij de Inspectie van de Dienst indienen. Ook toen in 1941 de arbeidsbureaus voor de werkverruiming werden ingeschakeld, bleven de gemeentebesturen zelf opgeven, welke personen zij geplaatst wilden zien op de werkverruimingsobjecten.

2 zie inventaris van het archief van het Werkfonds 1934 en de Interdepartementale Commissie Werkloosheidszorg, de commissie Hacke ('H') van W. Veerman, Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid 1970, Staatsuitgeverij; 2.15.02

3 zie "inventaris van de archieven van de departementale afdeling Werkverschaffing en Steunverlening en de daaruit voortgekomen afdelingen Werkverruiming (Rijksdienst voor de Werkverruiming), Steunverlening, Culturele Zorg en Sociale Jeugdzorg 1931 - 1945; Gedeponeerde archieven 1935 - 1944" van J.T. Janssen, uitgaven van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 1983; 2.15.28

Echter de instelling van de D.U.W. bracht hierin verandering. Er kwam namelijk een regeling, welke inhield dat de bemiddeling van arbeiders ten behoeve van D.U.W.-objecten en het vrije bedrijf zou gaan geschieden door tussenkomst van de Arbeidsbureaus.

2. ARBEIDSVOORWAARDEN

Wat de uurlonen in de werkverruimingssfeer betrof gold als richtsnoer 90% van het loon der ongeschoolden in het vrije bedrijf en 80% van het gemiddelde loon van alle arbeiders in de woongemeente. Tot 1941 werden ook emolumenten zoals goedkope levensmiddelen, kleding e.d, toegekend. De lonen in D.U.W.-verband waren tot 1952 ook beneden die van het vrije bedrijf. Vanaf 1952 veranderde dit. Het uurloon van D.U.W.-arbeiders werd gelijkgetrokken met dat van de ongeschoolden in het vrije landbouwbedrijf. Het uurloon voor arbeiders uit gemeenten met een industriële inslag werd opgetrokken tot het loonniveau van de ongeschoolde bouwvakarbeiders. Daarbij werd, in tegenstelling tot de "Werkverruiming", door de D.U.W. gedurende de wintermaanden een bepaald loon gegarandeerd.

3. RECHTSPOSITIE

In de "Werkverruiming" hadden gestraften recht van beroep op de Secretaris-Generaal van het Ministerie van Sociale Zaken, terwijl in D.U.W.-verband men het recht van beroep had op de directie van de D.U.W. Vanaf augustus 1950 bestond recht van beroep op de Gewestelijke Beroepscommissies, welke samengesteld waren uit vertegenwoordigers van werknemers- en werkgeversorganisaties en een buiten de partijen staande voorzitter. Hoger beroep in bepaalde gevallen was mogelijk bij de Centrale Beroepscommissie. De Gewestelijke Beroepscommissies werden ingesteld evenals de Centrale Beroepscommissie bij gezamenlijke beschikking van de Ministers van Wederopbouw en Volkshuisvesting en van Sociale Zaken no. 31514 van, 14 maart 1950 (inv. nr.287).

De Gewestelijke Beroepscommissies hadden als taak zich uit te spreken in die gevallen, dat een D.U.W.-arbeider tegen de hem opgelegde straf van ontslag of schorsing bij haar in beroep komt.

De Centrale Beroepscommissie moest door de Minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting worden gehoord, indien hij een eenstemmige uitspraak van de betrokken Gewestelijke Beroepscommissie wilde vernietigen. Van zijn voornemen een uitspraak te willen vernietigen moesten de betrokken Inspecteur van de D.U.W. en de Gewestelijke Beroepscommissie op de hoogte worden gesteld.

Daarbij kon de arbeider die het beroep had ingesteld, alsook de betrokken Inspecteur van de D.U.W., bij de Centrale Beroepscommissie in hoger beroep gaan, indien de Gewestelijke Beroepscommissie niet tot een eenstemmige uitspraak in een bepaalde zaak kwam.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Na opheffing van de D.U.W. en gelijktijdige instelling van het Directoraat-Generaal voor de Arbeidsvoorziening, is het archief nog enige tijd gebruikt in verband met de afhandeling van zaken, waarmee de D.U.W. was belast. Een aantal jaren later startte de toenmalige chef van het archief van het Directoraat-Generaal voor de Arbeidsvoorziening met het overbrengen van het archief van de D.U.W. naar het Centraal Historisch Archiefdepot van het Ministerie van Sociale Zaken te 's-Gravenhage, waar het zich van 1977 totaan de overdracht aan het ARA in 1986 heeft bevonden.

Na de opheffing van de D.U.W. op 5 juli 1954 zijn veel dossiers inzake cultuurtechnische werken overgedragen aan de Cultuurtechnische Dienst te Utrecht (inv.nr.88).

Het archief is in 1986 overgebracht naar het Algemeen Rijksarchief.

Overbrenging van een overheidsarchief

Inhoud en structuur van het archief

SELECTIE EN Vernietiging

Verklaring van Vernietiging

Het Hoofd Historisch Archief van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verklaart dat de hieronder vermelde bescheiden uit het archief van de voormalige Rijksdienst voor de Uitvoering van Werken 1945-1954 ter vernietiging zijn overgedragen aan het Bureau Vernietiging Overheidsarchieven te Apeldoorn op grond van de Beschikking van de voormalige Ministers van Wederopbouw en Volkhuysvesting en van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 28 oktober 1948, nr. 114302 en van 3 december 1948, nr. 86755 afdeling O.K.N., vastgestelde lijst van voor vernietiging in aanmerking komende stukken, zoals later gewijzigd bij gemeenschappelijke beschikking van de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid en de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 14 november 1956, nr. 23911, Directie voor de Arbeidsvoorziening en 23 november 1956, nr. 31387, Afdeling Oudheidkunde en Natuurbescherming.

's-Gravenhage, 1 juli 1983
Het Hoofd voornoemd,
w.g. G. van Rooij

Lijst van vernietigde stukken

- Stukken betreffende de instelling, organisatie, taak en werkwijze (dubbelen) 1945, 1948, 1950
- Stukken betreffende de richtlijnen en instructies voor diverse D.U.W.-functies (dubbelen) 1945
- Afschriften van met D.U.W.-ambtenaren gevoerde correspondentie t.a.v. persoonlijke financiële aangelegenheden 1947
- Stukken betreffende uitgevoerde objecten (o.m. nota's inzake controle op declaraties, controle-berekeningen) 1947-1954
- Stukken betreffende ontginningsmaatschappijen (dubbelen) 1941, 1948, 1953
- Stukken betreffende commissies (dubbelen) 1950, 1953 - 1954
- Overzichten van staten van materialen (dubbelen) 1946, 1950-1951
- Concepten van nota's en bireven, waarvan de originelen zich in het archief bevinden (m.u.v. minuten) 1946
- Stukken inzake aangelegenheden de arbeiders betreffende (dubbelen) 1946, 1951, 1954
- Doorslag van een gedeelte uit de D.U.W.-begroting 1946
- Overdruk uit de Staatscourant inzake doorbetaling loon bij verzuim wegens verplichte aanmelding voor de arbeidsinzet 1943

Totaalomvang vernietigde stukken: 6,5 strekkende centimeter.

Verantwoording van de bewerking

Bij aanvang van de inventarisatie omvatte het archief 44 archiefdozen, waarin de archiefbescheiden, verpakt in dossiermappen of los, zaten opgeborgen. Het door de D.U.W. gebruikte papier is soms van zeer slechte kwaliteit. De vorming en ordening van het archief geschiedde indertijd volgens het dossierstelsel met gebruikmaking van een code, die speciaal ten behoeve van de D.U.W. was samengesteld door het Registratuerbureau van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (inv.nr.86).

De code bestond uit twee hoofdstukken, t.w.:

- a. klassificaties voor stukken betreffende de uitvoering van werken (.07, .08);
- b. klassificaties voor de stukken betreffende de organisatie van de D.U.W. (Centrale Dienst, Districten en Inspecties) (4.07, 4.08).

De dossiers en de losse stukken waren allen gecodeerd maar niet volgens de code gerangschikt. Bij sommige archiefbestanddelen was de oorspronkelijke code vervangen door de code van het Directoraat-Generaal voor de Arbeidsvoorziening. De aangetroffen ordening maakte aanpassing noodzakelijk. Gedurende de inventarisatie konden vele losse stukken worden ondergebracht in reeds bestaande dossiers. De overige stukken werden apart beschreven. Voor de indeling van deze beschrijvende inventaris is voor een deel gebruik gemaakt van de voor de D.U.W. ontwikkelde code.

Wegens ruimtegebrek moest er uit het archief vernietigd worden. Tijdens de inventarisatie bleek, dat er hoofdzakelijk objectendossiers raotten zijn vernietigd. Er werden echter geen processenverbaal van vernietiging aangetroffen met de daarbij behorende bijlagen.

Er werden dossiers aangetroffen betreffende bepaalde zaken, die tot (ver) na 5 juli 1954 doorliepen. Ze hadden vooral betrekking op ontginningsmaatschappijen en op de financiële afwikkeling van objecten. Het al of niet opnemen van die stukken in het archief van de D.U.W. werd bepaald door onderstaande criteria:

- a. indien het een zaak betrof, is het dossier in zijn geheel overgedragen aan het historisch archief van het Directoraat-Generaal voor de Arbeidsvoorziening;
- b. indien het een verzameling van zaken in een omslag betrof (verzameldossier), zijn die zaken, die voor 5 juli 1954 werden afgedaan, behouden voor het D.U.W.-archief; die zaken, waarvan de afdoening na 5 juli 1954 geschiedde, zijn overgedragen aan het historisch archief van eerdergenoemd Directoraat-Generaal.

Van de D.U.W.-objectendossiers, die in het archief aanwezig zijn geweest, zijn er maar enkele aangetroffen. Daarnaast werden dossiers van het Twiskeplan - waarvan de aanzet door de Rijksdienst voor de Werkverruiming geschiedde en de afwikkeling door de D.U.W.- en dossiers van enkele Werkfondswerken aangetroffen. De financiële afwikkeling van enkele Werkfondswerken geschiedde eveneens door de D.U.W. en daarom werden deze opgenomen in het archief van de D.U.W. De Werkfondswerken, waarvan de afwikkeling door het Directoraat-Generaal voor de Arbeidsvoorziening geschiedde, zijn overgebracht naar het historisch archief van eerder genoemd Directoraat-Generaal.

Zoals reeds eerder vermeld, werd het secretariaat van de Commissie van Advies inzake D.U.W.-werken gevoerd door de secretaris van de Rijksdienst. Het archief van de Commissie berustte daarom ook bij de D.U.W.

De Commissie had geen eigen briefpapier, maar maakte gebruik van het minuutpapier van de D.U.W. zelf. De uitgaande stukken werden ondertekend door de voorzitter ir. J.O. de Kat of door de secretaris mr. J.J.D. Albarda, die echter foutief ondertekenden, namelijk als directeur respectievelijk secretaris van de D.U.W. Brieven bestemd voor de Commissie werden ten onrechte gericht aan de directie van de D.U.W., vanwege de dubbelfuncties van de voorzitter en de secretaris.

Het aangetroffen archief van de Centrale Commissie van Advies voor D.U.W.-aangelegenheden is nogal incompleet. Van de verslagen werden er slechts twee aangetroffen. Aangenomen wordt dat er vernietigd is.

Betreffende de commissies die in de periferie werkzaam waren, namelijk de Gewestelijke D.U.W.-commissies, de Gewestelijke Beroepscommissies en de ABCD-commissies, en van de Centrale Beroepscommissie werden slechts enkele losse stukken aangetroffen in het archief van de D.U.W. De secretariaten werden dan ook niet door de Rijksdienst zelf beheerd. Voor zover is na kunnen gaan, zijn van deze commissies geen archieven bewaard gebleven. In het Rijksarchief in de

provincie Drenthe is wel aanwezig het archief van de Rijkscommissie van Advies voor de Uitvoering van werken (werkzaam in de provincie), 1938 - 1952, 50 cm. Inventaris: Brood, Prov. Bestuur.

De aangetroffen losse stukken betreffende eerder genoemde commissies zijn ondergebracht onder AFDELING I (archief van de D.U.W.), B. Stukken van bijzondere aard: 2 a instelling en organisatie van de rijksdienst.

Na inventarisatie en vernietiging omvatten de archieven 31 archiefdozen, wat overeenkomt met 3,1 strekkende meter.

R.H.J. Stultjens

Verwant materiaal

BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

Zie voor de archieven van de voorlopers van de D.U.W.:

2.15.02 Het werkfonds 1934

2.15.28 Rijksdienst voor de Werkverruiming

Deze bevinden zich eveneens in het Nationaal Archief

Voor wat betreft de uitvoering van de door de D.U.W. gesubsidieerde werken, moet men geen dossiers verwachten, die uitsluitend gaan over de technische kant van die werken. Dergelijke dossiers zou men kunnen aantreffen in de archieven van de uitvoerende lichamen. De aanwezige dossiers gaan hoofdzakelijk over de financiële afwikkeling. Van het Twiskeplan daarentegen treft men naast de financiële bescheiden o.a. ook verslagen van verrichte werkzaamheden aan en enkele kaarten. De reden waarom er ook technische gegevens van dit werk zich in het archief van de D.U.W. bevinden kan gelegen zijn in het feit, dat het Rijk een grote invloed had op de voortgang der werkzaamheden.

Dossiers betreffende werkobjecten (w.o. enkele Werkfondswerken) en uitvoerende lichamen, die tot na 1954 doorliepen, zijn overgedragen aan het historisch archief van het Directoraat-Generaal voor de Arbeidsvoorziening. Indien men de archieven van de uitvoerende lichamen wil inzien, dient men zich op de hoogte te stellen of de archieven zijn overgedragen aan het Rijksarchief in de provincie. Voor het archief van ontginningsmaatschappij "Land van Vollenhove" kan men terecht bij het Rijksarchief in de provincie Overijssel.

De financiële boekhouding werd niet aangetroffen. Voor begrotingen kan men terecht bij de Tweede Kamer.

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

AFDELING I, ARCHIEF VAN DE D.U.W.

A STUKKEN VAN ALGEMENE AARD.

1-37	Circulaires van de Rijksdienst, 1945 - 1954	37 omslagen
1	1945, mei - juli	
2	1945, augustus - september	
3	1945, oktober - december	
4	1946, januari - maart	
5	1946, april - juni	
6	1946, juli - augustus	
7	1946, september - oktober	
8	1946, november - december	
9	1947, januari - maart	
10	1947, april - juni	
11	1947, juli - september	
12	1947, oktober - december	
13	1948, januari - maart	
14	1948, april - juni	
15	1948, juli - oktober	
16	1948, november - december	
17	1949, januari - april	
18	1949, mei - augustus	
19	1949, september - december	
20	1950, januari - maart	
21	1950, april - juni	
22	1950, juli - september	
23	1950, oktober - december	
24	1951, januari - maart	
25	1951, april - mei	
26	1951, juni - oktober	
27	1951, november - december	
28	1952, januari - maart	
29	1952, april - mei	
30	1952, juni - september	
31	1952, oktober - december	
32	1953, januari - maart	
33	1953, april - juni	
34	1953, juli - oktober	
35	1953, november - december	
36	1954, januari - mei	
37	1954, juni - juli	

B STUKKEN VAN BIJZONDERE AARD

B.1 ALGEMEEN

- 38-41** Stukken betreffende de mogelijkheid tot uitvoering van openbare werken op grote schaal, om een dreigende werkloosheid van grote omvang op te kunnen vangen. Afschriften en concepten.
1949, c. 1950. 7 stukken
- 38** Brief aan de Minister-President van de voorzitter van de Interdepartementale Commissie voor de Werkgelegenheid, waarin voorstellen worden gedaan over de centrale en regionale organisatie in den lande voor de uitvoering van openbare werken, indien de Regering besluit over te gaan tot uitvoering van openbare werken op grote schaal. Doorslag van een concept, c. 1950., 1 stuk
- 39** Brief van de Directeur-Generaal van het Rijksarbeidsbureau aan de Directeur-Generaal van de Rijkswaterstaat, waarbij de eerste een samenvatting stuurt omtrent de wijze waarop de voorzitter van de Werkgelegenheidscommissie, de D.U.W. en het Directoraat-Generaal van het Rijksarbeidsbureau zich voorstellen een dreigende werkloosheid van grote omvang door uitvoering van openbare werken op te vangen. Afschrift, 1949., 2 stukken
- 40** Nota van het Rijksarbeidsbureau aan de Secretaris-Generaal betreffende de uitvoering van openbare werken ter bestrijding van de werkloosheid; met antwoord van de Secretaris-Generaal. Afschriften, 1949., 2 stukken
- 41** Concept-rapport van de Interdepartementale Commissie voor de Werkgelegenheid aan de Minister-President, voorzitter van de Raad voor Economische Aangelegenheden inzake de werkgelegenheidspolitiek in Zweden en de daaruit te trekken conclusies met betrekking tot de werkloosheidsbestrijding in Nederland,(1949). Met een interne nota aan ir. J.O. de Kat houdende aantekeningen naar aanleiding van voornoemd concept-rapport. 1949, 2 stukken
- 42** Verslag betreffende de betekenis van de D.U.W. in de sociale welvaarts­politiek, c. 1949. 1 stuk
- 43** Minuut van een door de Rijksdienst gecon­cipieerde en door de Minister ondertekende brief aan C. van der Lende, waarin deze verzocht wordt een historische beschouwing over de D.U.W. te schrijven, 1953. 2 stukken
- 44** Rapport van de Commissie voor de Werkgelegenheid inzake de problematiek met betrekking tot de Rijksdienst voor de Uitvoering van Werken, c. 1953. 1 stuk

B.2 ORGANISME

B.2.1 INSTELLING EN ORGANISATIE VAN DE RIJKSDIENST

- 45** Dossiers inzake de instelling van een "Rijksdienst tot Uitvoering van Werken in het Bevrijde Gebied" op 15 februari 1945, alsmede de wijzigingsbeschikking van 24 mei 1945 houdende de instelling van een "Rijksdienst voor de Uitvoering van Werken",

-
	1945.	1 omslag
46	Nota van ir. J.O. de Kat inzake de organisatie van het Centrale Kantoor en van de buitendienst van de Rijksdienst, 1945.	1 stuk
47	Dossiers betreffende de totstandkoming van het Organisatiebesluit D.U.W. 1948 (Stb. 1948 no I 453) en de wijziging daarvan bij besluit van 14 maart 1952 (Stb. 1952 no 125). 1945 - 1952.	1 omslag
48	Stukken betreffende de organisatie van de buitendienst. 1945 - 1951.	1 omslag
49	Stukken betreffende opmerkingen naar aanleiding van de nota van de Interdepartementale Commissie voor de Werkgelegenheid (ICW) van 7 September 1950 no 134 over de reorganisatie van de Rijksdienst. 1950. de betreffende nota van de ICW ontbreekt.	2 stukken
50	Stukken betreffende de reorganisatie van de aanvullende werkgelegenheid, te weten de organisatie van het nieuw in te stellen Directoraat-Generaal voor de Arbeidsvoorziening, 1953 - 1954.	1 omslag
51	Stukken betreffende de wijziging in het beleid van de aanvullende werkgelegenheid, te weten de overgang van de D.U.W.-loonregeling naar vrije loonregelingen (volgens het CAO van de betreffende bedrijfstak) en wijziging in de werkmethode inzake het organiseren van een werkvoorraad, keuze en voorbereiding van werken en subsidiëring, 1952 - 1954.	1 omslag
52	Ingekomen brief van de Inspectie Overijssel, waarin verzocht wordt de Noord-Oost Polder te laten ressorteren onder voornoemde Inspectie. Met minuut-brief. 1953.	2 stukken
53	Brief aan het Hoofd van de Inspectie in het rayon Zuid-Holland, waarin deze medegedeeld wordt dat de contacten tussen voornoemd Hoofd en de directies van de uitvoerende lichamen dienen plaats te vinden via de directie van de Rijksdienst. Minuut. 1951.	1 stuk
54	Stukken betreffende de dienstverhouding tussen de Hoofden der Inspecties en de Hoofden der Provinciale Bureaus Huisvesting, 1947 - 1953.	4 stukken
55	Stukken betreffende de overgang van de Rijksdienst van het Ministerie van Sociale Zaken naar het Ministerie van Openbare Werken in 1945 en van het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting naar het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid in 1952. 1945 - 1952.	1 omslag
56	Stukken betreffende de organisatie, taak en werkwijze van de Rijksdienst na overgang van het Ministerie van Sociale Zaken naar het Ministerie van Openbare	

-
- Werken.
1946 - 1952. 1 omslag
- 57** Stukken betreffende de organisatie, taak en werkwijze van de Rijksdienst na overgang van het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting naar het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid.
1952. 1 omslag
- 58** Stukken betreffende de installing en taak van de sociale afdeling bij de Rijksdienst.
1945 - 1954. 1 omslag
- 59** Dossier betreffende de overgang van bureau "Bouw en Onderhoud van Gebouwen" van de Rijksdienst naar "Bureau Legering" van de Rijksgebouwendienst.
1945 - 1947. 1 omslag
- 60** Stukken betreffende een verschil van mening tussen de Minister van Waterstaat en van Wederopbouw en de Minister van Sociale Zaken inzake het beleid met betrekking tot de wederopbouw van Nederland en de bestrijding van de werkloosheid door middel van de uitvoering van werken.
1945. 4 stukken
- 61** Ingekomen brief van de Minister van Openbare Werken en Wederopbouw waarin deze verzoekt om een opgave van de voorlopig gehandhaafde op de Rijksdienst betrekking hebbende regelingen van de Duitse bezetter. Afschrift.
1945. 1 stuk
- 62** Stukken betreffende de toezending van het organisatieschema van de Centrale Dienst aan de Hoofden der Inspecties en de Hoofden der Provinciale Bureaus Huisvesting en Verzorging Arbeiders vanwege de instelling van de afdelingen "Civieltechnische Werken - Openbare Werkenpolitiek" en "Sociale Aangelegenheden".
1951.
het organisatieschema ontbreekt. 3 stukken
- 63** Stukken betreffende een verzoek van de Raad van Vakcentralen aan de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid om een bespreking over de reorganisatie van de Rijksdienst.
1953.
zie ook inv. no. 285 4 stukken
- 64** Stukken inzake kritiek van de Algemene Bouwarbeidersbond ten aanzien van het niet-inschakelen van de Raad van Vakcentralen bij de voorbereidingen van de reorganisatie van de D.U.W.
1953.
zie ook inv. no. 284 3 stukken
- 65** Stukken betreffende de vraag of de ontginningsmaatschappijen onder het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid blijven ressorteren of dat zij zullen overgaan naar het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening met het oog op de reorganisatie van de aanvullende werkgelegenheidspolitiek.
1954. 1 omslag
- 66** Stukken betreffende de verhouding tussen de ontginningsmaatschappij "Land van Vollenhove" (uitvoerend lichaam) en de Inspectie van de D.U.W. in het rayon Overijssel,

	1951.	5 stukken
67	Overzicht van het aantal verzonden dienststukken gedurende het jaar 1947, 1948.	3 stukken
68	Rapport betreffende de financiële administratie van de opbrengsten verkregen door de verkoop van diverse artikelen aan beheerdersgezinnen, kamppersoneel en in kampen gehuisveste arbeiders. 1949.	1 stuk
69	Stukken betreffende taak en opheffing van de Rijkscommissies van Advies voor de Uitvoering van Werken in de provincie. 1945 - 1952.	1 omslag
70	Staatscourant van 20 maart 1950 waarin berichten zijn opgenomen over de instelling van diverse D.U.W.-commissies. 1950.	1 stuk
71	Stukken betreffende algemene aanwijzingen en regeling der procedure en administratie voor de Gewestelijke Beroepscommissies en de daarmee samenhangende instructies. 1950 - 1952.	3 stukken
72	Brief aan de Hoofden der Inspecties van de D.U.W. inzake de gebiedsindeling en samenstelling van de Gewestelijke Beroepscommissies. Afschrift met overzicht. 1953.	2 stukken
73	Besluit van de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid waarbij C.J. van Mastrigt eervol ontslag wordt verleend als lid van de Centrale Beroepscommissie. Afschrift. 1953.	1 stuk
74	Dossier betreffende de instelling, ledenbenoeming en opheffing van de Gewestelijke D.U.W.-commissies. 1949 - 1954.	1 omslag
75	Overzicht van de samenstelling van de Gewestelijke D.U.W.-commissies. c. 1952.	1 stuk
76	Brief van de directie aan de Hoofden der Inspecties betreffende het beheer over de secretariaten der Gewestelijke Beroepscommissies en de Centrale Beroepscommissie naar aanleiding van de overgang van de Rijksdienst naar het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid. Afschrift. 1952.	1 stuk
B.2.2 REGELINGEN INZAKE SAMENWERKING MET DERDEN		
77	Dossier betreffende de werkzaamheden van de Commissie van Advies inzake Coördinatie van de Dienst en de Cultuurtechnische Dienst. 1948.	1 omslag
78	Dossiers betreffende de samenwerking tussen de Dienst, de Cultuurtechnische Dienst en het Rijksarbeidsbureau in het kader van de voorbereiding, subsidiëring, uitvoering en bestedingscontrole van cultuurtechnische werken,	

- 1946 - 1954. 1 pak
- 79** Dossier inzake de circulaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken aan de burgemeesters, waarin de gemeentebesturen wordt opgedragen al die maatregelen te treffen, welke ter bevordering van het in het arbeidsproces inschakelen van alle beschikbare arbeidskrachten noodzakelijk zijn.
1945. 1 omslag
- 80** Ingekomen brief van de Rijksdienst voor Landbouwherstel, gericht aan de hoofdinspecteur in algemene dienst, ir. P. Boezaardt, waarin deze wordt aangewezen om namens de Minister van Openbare Werken en Wederopbouw zitting te nemen in de Commissie van Advies van den Rijksdienst voor Landbouwherstel.
1946. 1 stuk
- 81** Stukken betreffende de verhouding Cultuurtechnische Dienst D.U.W. met betrekking tot subsidiëring van cultuurtechnische werken, in het bijzonder de zgn. Boerenwerken.
1947 - 1949. 1 omslag
Onder boerenwerken vallen die werken, die een verbetering van de grond of van de ontwatering inhouden, b.v. het egaliseren van een perceel, waarbij de teelaarde wordt teruggezet; graven van sloten, waardoor het peil wordt verlaagd.
- 82** Stukken betreffende de samenwerking tussen de Rijksdienst enerzijds en de Provinciale Planologische Diensten anderzijds met betrekking tot werken, die wijzigingen in het landschap of in de bestemming van gronden zullen veroorzaken.
1946 - 1952. 1 omslag
- 83** Nota betreffende het subsidiëren van de uitvoering van cultuurtechnische werken door de Cultuurtechnische Dienst.
c. 1949. 1 stuk
- B.2.3 ARCHIEFZORG**
- 84** Dossier betreffende de totstandkoming van de lijst van voor vernietiging in aanmerking komende stukken van 28 oktober 1948 no 114 302, Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting, en 3 december 1948 no 87655, afdeling O.K.N., Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, ten behoeve van het archief van de centrale dienst en de inspectie-archieven
1945 - 1949. 1954 1 omslag
- 85** Dossier betreffende de ontwikkeling en de invoering van een registratuurplan (volgens de Universele Decimale Classificatie) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten ten behoeve van de dienst en de inspecties, alsmede de controle door deze Vereniging op de toepassing ervan,
1945 - 1954. 1 omslag
- 86** Registratuurplan van het archief van de dienst.
1953. 1 deeltje
- 87** Ingekomen brief van de Hoofdinspecteur in het rayon Utrecht aan de directie, waarin deze voorstelt de opheffing van de districtsarchieven in overweging te nemen.
1947. 1 stuk

-
- 88** Dossier betreffende de liquidatie van de inspectie-archieven, alsmede betreffende de overdracht van dossiers inzake gesubsidieerde objecten aan de Cultuurtechnische Dienst te Utrecht, 1954. 1 omslag
- 89** Interne nota aan de directie naar aanleiding van besprekingen over de organisatie van de administratie ten behoeve van het komende Directoraat-Generaal voor de Arbeidsvoorziening. 1954. 1 stuk
- B.2.4 PERSONELE AANGELEGENHEDEN**
- 90** Stukken betreffende het uitvoeren van de ambtelijke taak na de oorlog. 1945. 4 stukken
- 91** Stukken betreffende de zuivering van het personeel van de D.U.W. na de oorlog. 1945 - 1951. 1 omslag
- 92** Dossier betreffende de zuiveringsactie tegen de directie van de voormalige Rijksdienst voor de Werkverruiming met betrekking tot haar houding in oorlogstijd, i.e. de behandeling van Joden in werkkampen. 1945 - 1947. 1 omslag
- 93** Stukken betreffende de instelling van een contactorgaan uit het personeel ten behoeve van de bevordering van de communicatie tussen het personeel en de directie. 1953 - 1954. 1 omslag
- 94** Dossiers betreffende studiereizen van dr. ir. D.R. Mansholt naar Frankrijk, Zwitserland en Zweden om ervaring op te doen op het gebied van openbare werken aldaar. 1950 - 1953. 1 omslag
- 95** Dossier betreffende instructies voor het personeel van de evacuatie-kampen in Noord-Brabant, alsmede diverse instructies ten behoeve van het kamppersoneel van alle D.U.W.-kampen, 1945 - 1950. 1 omslag
- 96** Dossiers betreffende instructies voor kamppersoneel van Ambonezenwoonoorden. 1951 - 1952. 1 omslag
- 97** Nota's inzake overzichten van door de sociale ambtenaren uitgebrachte rapporten, aanstelling, introductie en opleiding van sociale ambtenaren, alsmede inzake bezoeken aan en werkzaamheden op de (proef-)objecten door sociale ambtenaren. Met bijlagen. 1953. 5 stukken
- 98** Stukken betreffende de vraag, in verband met de begroting 1954, of C. van der Lende moet aanblijven als adviseur en bemiddelaar voor de bevordering van de arbeidsrust op de werken. 1953. 3 stukken

B.3 TAAK

B.3.1 ALGEMEEN

- 99** Nota van een onbekende auteur waarin vijf Londense Koninklijke Besluiten inzake sociale maatregelen getoetst worden aan de Nederlandse samenleving, waarbij de auteur adviseert vier Koninklijke Besluiten in te trekken en een Koninklijk Besluit te wijzigen, daar men anders een tijdperk van staats-socialisme tegemoet gaat.
Doorslag.
c. 1944. 1 stuk
- 100** Stukken betreffende de verdeling van de werkgelegenheid over het beschikbare aantal arbeiders.
1945 - 1949. 1 omslag
- 101** Stukken betreffende het inschakelen van de dienst door de regering bij de voorbereiding van de Openbare Werkenpolitiek.
1950 - 1953. 1 omslag
- 102** "Doelmatige werkloosheidsbestrijding in Nederland en zijn betekenis en gevolgen voor de agrarische sector", tekst van een inleiding op een niet nader aan te duiden vergadering.
1 stuk
- 103** Stukken betreffende de nota "Wijzigingen in het D.U.W.-beleid inzake loonregelingen, bemiddeling en onttrekking van arbeiders en subsidiëring van objecten", door de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid ter behandeling aan de Raad voor Economische Aangelegenheden aangeboden.
1953.
zie ook inv. nr. 220 1 omslag
- 104** "D.U.W.-kronieken"; korte beschrijvingen betreffende de werkzaamheden van de Rijksdienst.
c. 1948. 2 stukken
- 105** Dossier betreffende publiciteit en voorlichting over en door de Rijksdienst.
1945 - 1953. 1 omslag
- 106** Statistieken van het Centraal Bureau voor de Statistiek over de jaren 1947 en 1948 van ingeschreven werklozen en D.U.W.-arbeiders, ingedeeld naar leeftijd en relatief prestatievermogen, per bedrijfsklasse.
1947 - 1948. 1 omslag
- 107** Notitie met antwoorden op vragen van het Kamerlid Schipper inzake de uitvoering van werken door grote ontginningsmaatschappijen en inzake het moeizaam totstandkomen van de nieuwe arbeidsvoorwaarden.
(1947). 1 stuk
- 108** Stukken betreffende bezoeken van Kamerleden aan kampen en werkobjecten.
1950, 1953. 9 stukken
- 109** Nota van de directeur aan de Minister inzake de samenstelling van de subcommissies van Advies voor de Provinciale Werkgelegenheidscommissies.

1952. 3 stukken

- 110** Samenvatting van besprekingen van de directie met de inspecteurs op 9 december 1952 en met de Nederlandse Heidemij, de N.V. Grontmij, de N.V. de Drie Provinciën, de ontginningsmaatschappij Land van Vollenhove en de N.V. Overijssel op 16 december 1952 over plannen aangaande veranderingen in de uitvoering van objecten en in de arbeid op de objecten.
1952. 1 stuk

B.3.2 AANGELEGENHEDEN MET BETREKKING TOT HET ORGANISATORISCHE, HET FINANCIËLE EN HET MATERIËLE ASPECT VAN DE WERKOBJECTEN IN HET ALGEMEEN

B.3.2.1 organisatorisch aspect

B.3.2.1.1 algemeen

- 111** Dossier over de inschakeling van aannemers en ontginningsmaatschappijen als methode voor de uitvoering van werken in het algemeen conform het CODA-advies.
1945 - 1950. 1 omslag
CODA: Commissie van Overleg Ontginningsmaatschappijen D.U.W. - Aannemers.
- 112** Stukken betreffende de wijze van uitvoering van objecten (principiële wijziging van het CODA-advies).
1950 - 1952. 1 omslag
- 113** Stukken betreffende de beschikbare hoeveelheid aan werken (werkmogelijkheid) ten behoeve van de bestrijding van de werkloosheid.
1953 - 1954. 1 omslag
- 114** Circulaire aan de Hoofden der Inspecties betreffende:
a. eisen te stellen aan plannen en begrotingen;
b. de indelingen van objecten en de wijze van bemiddeling van arbeiders ten behoeve van de werken;
c. uitvoeringsvoorschriften voor manuurwerken (ten behoeve van de uitvoerende lichamen);
d. instructies inzake manuurwerken (ten behoeve van de Inspecties), alsmede betreffende enkele mededelingen ten aanzien van hetgeen onder a en b vermeld is. Met bijlagen.
1953. 9 stukken

B.3.2.1.2 aangelegenheden van toepassing op meerdere ontginningsmaatschappijen

B.3.2.1.2.1 personeel

- 115** Stukken betreffende een nota van de directie aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid inzake opleiding en herscholing van uitvoerend personeel van de met de leiding van werken belaste uitvoerende lichamen.
1952. 5 stukken
- 116** Dossier betreffende politieke betrouwbaarheid van personeel van uitvoerende lichamen.
1952 - 1953. 1 omslag

B.3.2.1.3 betrekkingen met afzonderlijke ontginningsmaatschappijen

- 117** Stukken betreffende het verzoek van N.V. v/h Duyunker's Cultuur-Technische Werken te Amsterdam om ingeschakeld te worden voor de uitvoering van cultuurtechnische werken.
1949. 1 omslag
- 118** Stukken betreffende het verzoek van P.A. Klomp te Helmond, boomkweker en ontginning van woeste gronden, om ingeschakeld te worden bij de uitvoering van werken.
1949. 3 stukken
- 119** Stukken betreffende het verzoek van Jac. Hogenboom & Zoon om ingeschakeld te worden bij de uitvoering van werken.
1950. 5 stukken
- 120** Stukken betreffende het verzoek van C. Sala te Eindhoven, land- en tuinbouwkundige, om cultuurtechnische werken te mogen uitvoeren met subsidie van de Rijksdienst.
1952 - 1953. 5 stukken
- 121** Stukken betreffende het verzoek van W. van Wieren te Breda om ingeschakeld te worden als uitvoerder van door de Rijksdienst gesubsidieerde objecten.
1953. 4 stukken
- 122** Stukken betreffende N.V. Cultuurtechnisch Bedrijf v/h E.W. Bellemakers te Waalre Noord-Brabant.
1951. 1 omslag
- 123** Stukken betreffende de aanwijzing en ontslag van ir. J.O. de Kat als lid van het bestuur van de vereniging "De Biesbosch", alsmede inzake financiële aangelegenheden van voornoemde vereniging.
1944, 1946, 1950 - 1951. 1 omslag
"De Biesbosch" is een vereniging werkzaam in het belang van de verhoging van de opbrengst van gronden.
- 124** Stukken betreffende Bosma's Ingenieursbureau voor cultuurtechnische werken te Assen,
1946 - 1954. 1 omslag
- 125** Dossiers betreffende het Contactbureau Boven-Betuwe te Nijmegen.
1945 - 1949. 1 omslag
Het Contactbureau was een tijdelijk samenwerkingsverband tussen Ingenieursbureau v/h J. van Hasslet en De Koning en ir. Luteijn.
- 126** Stukken betreffende het Dordrecht Initiatief (Din).
1945. 1 omslag
De Din was een stichting om werkloze arbeiders werk te verschaffen door uitvoering van bij voorkeur openbare werken of de bevordering van die werken.
- 127** Stukken betreffende de N.V. Ontginningsmaatschappij "De Drie Provinciën" te Assen.
1950 - 1953. 1 omslag

- 128** Stukken betreffende de N.V. Ontginningsmaatschappij "Gelderland" te Arnhem.
1948 - 1951. 1 omslag
- 129** Nota aan de Nederlandse Heidemij en de N.V. Grontmij betreffende de principiële
verantwoordelijkheid bij de uitvoering van D.U.W.-werken.
1952. 4 stukken
- 130** Stukken betreffende de tegemoetkomingen in diverse kosten van de sociale
voormannen en hun gewestelijke medewerkers, werkzaam bij de Nederlandse
Heidemij.
1945 - 1947. 1 omslag
- 131** Ingekomen stukken betreffende een onderzoek door het Amsterdamsch
Psychotechnisch Laboratorium in opdracht van de Nederlandse Heidemij naar
moeilijkheden welke zich voordeden in de werkverhouding arbeider - baas.
1949. 5 stukken
- 132** Staat betreffende het aantal in werkverruiming tewerkgestelde arbeiders in 1953 in
met name genoemde plaatsen, opgaven per week, alsmede een staat betreffende
het aantal personeelsleden van de Nederlandse Heidemij, gerangschikt naar
functie, opgaven per week.
1953. 1 stuk
- 133** Stukken betreffende de Ontginningscommissie "De Kempen" te 's-Hertogenbosch.
1949 - 1953. 1 omslag
- 134-142** Stukken betreffende de N.V. Ontginningsmaatschappij "Land van Vollenhovë.
1937 - 1953. 2 omslag en 10 stukken
- 134** Contract betreffende een nadere regeling ten aanzien van de door de
N.V. Ontginningsmaatschappij "Land van Vollenhove" uitgevoerde en
nog uit te voeren werken van de partiele bemaling van gronden,
liggende in het Waterschap Vollenhove". Afschrift, 1937, 1 stuk
- 135** Stukken betreffende diverse overeenkomsten inzake de uitvoering
van werken door de N.V. Ontginningsmaatschappij "Land van
Vollenhove", afgesloten tussen voornoemde N.V. en het
Ingenieursbureau v/h J. van Hasselt en De Koning, 1949 - 1953., 1
omslag
- 136** Verslagen van vergaderingen van aandeelhouders van de N.V.
Ontginningsmaatschappij "Land van Vollenhove", 1944 - 1953., 1
omslag
- 137** Verslag van de bespreking van 23 mei 1951 inzake organisatie en
personeelsbezetting bij de N.V. Ontginningsmaatschappij "Land van
Vollenhovë. Met aanbiedingsnotitie, 1951., 2 stukken
- 138** Organisatie-schema's voor de afdelingen "Eigen Exploitatie" en
"Ontginning" van de N.V. Ontginningsmaatschappij "Land van
Vollenhove", met bijlagen inzake de inpassing van met name
genoemde personeelsleden in voornoemde organisatieschema's,
z.d., 4 stukken
- 139** Brief van de directeur van de N.V. Ontginningsmaatschappij "Land
van Vollenhove" aan de leden van het Bestuur van voornoemde N.V.,
waarin hij voorstelt in de door het Stroverkoopbureau aan te kopen
Strokartonfabriek te participeren. Afschriften met bijlagen, 1948., 5
stukken

- 140 Nota "omtrent het Beplantingsplan voor de thans ontgonnen gronden in het Land van Vollenhove" door de N.V. Ontginningsmaatschappij "Land van Vollenhove", 1950., 1 stuk
- 141 Ingekomen brief van de N.V. Ontginningsmaatschappij "Land van Vollenhove" inzake richtlijnen ten aanzien van verpachtingen die zijn vastgesteld naar aanleiding van overleg tussen de Minister van Sociale Zaken en voornoemde Ontginningsmaatschappij. Met bijlage, 1951., 2 stukken
- 142 Brief aan de voorzitter van het Bestuur van de N.V. Ontginningsmaatschappij "Land van Vollenhove" inzake de primaire doelstelling van de aankoop van gronden door de Staat, 1950., 1 stuk
- 143 Stukken betreffende het Land- en Bosbouwkundig Adviesbureau te Soesterberg. 1948 - 1954. 1 omslag
- 144 Dossiers betreffende vergaderingen van het bestuur van de Stichting Landverbetering Zuid-Holland. 1940, 1946 - 1948, 1950. 1 omslag
- 145 Stukken betreffende de Maatschappij tot uitvoering van Cultuurtechnische werken N.V. te Roermond, voorheen Cultuurtechnisch Bureau J.A. Kragten. 1951 - 1953. 1 omslag
- 146 Stukken betreffende de N.V. Nederlandsche Turfbrikettenfabriek te Assen. 1945 - 1949. 1 omslag
- 147 Stukken betreffende de Zeeuwsche Grondverbetering Maatschappij. 1949 - 1952. 1 omslag
incompleteet.
- B.3.2.1.4 algemene regelingen e.d. betreffende de uitvoering van werken door aannemers**
- 148 Stukken betreffende de invoering van regiecontracten voor aannemerswerken. 1945. 1 omslag
- 149 Stukken betreffende de mogelijkheid tot uitvoering van door de D.U.W. gesubsidieerde cultuurtechnische werken met inschakeling van aannemers. 1949 - 1950. 1 omslag
- 150 Overzicht van de gang van zaken bij de subsidiëring van D.U.W.aannemerswerken. 1952 - 1953. 1 omslag
- 151 Nota van de directeur van de D.U.W. aan de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, welke een overzicht geeft van de ontwikkeling van de uitvoering van werken, gesubsidieerd door de Rijksdienst, met inschakeling van aannemers. Met bijlagen. 1953. 8 stukken
- B.3.2.2 financieel aspect**
- 152 Circulates aan de Inspecties betreffende de indiening van subsidie-aanvragen. 1945. 4 stukken
- 153 Nota van het Hoofd van Afdeling IV aan de directeur naar aanleiding van de vraag

- of de redactie van het Besluit van 22 augustus 1944, houdende vaststelling van het Buitengewoon Besluit Werkloozenzorg (no E - 79) waarop het begrotingsartikel van de D.U.W. is gegrondvest, een subsidiëring in de totale kosten toelaat.
1946. 1 stuk
- 154** Intern stuk van een onbekende auteur waarin hij zijn overwegingen weergeeft ten aanzien van de geopperde mogelijkheid van subsidiëring in de totale kosten, teneinde het administratieve apparaat te kunnen beperken.
c. 1946. 1 stuk
- 155** Stukken betreffende de adviesaanvraag aan de Commissie van Advies inzake D.U.W.-werken betreffende de subsidiëring van cultuurtechnische werken.
1950. 1 omslag
- 156** Stukken betreffende de normen voor de verhouding van de waardevermeerdering tot de totale kosten bij de uitvoering van D.U.W.werken.
1946, 1950 - 1953. 1 omslag
- 157** Stukken betreffende een poging tot subsidiëring van herontginning in de Veenkolonien.
1951 - 1953. 1 omslag
- 158** Stukken betreffende de subsidiëring van en tewerkstelling van (niet-)landarbeiders op BW-2-objecten.
1952 - 1954. 1 omslag
- 159** Stukken betreffende subsidie voor woningverbetering en -splitsing in de wintermaanden.
1952 - 1954. 1 omslag
- 160** Stukken betreffende de subsidiëring van schilderwerk in de wintermaanden.
1952 - 1954. 1 omslag
- 161** Stukken betreffende een voorstel tot werkspreiding in de bouwnijverheid door subsidiëring van bouwobjecten gedurende de wintermaanden.
1953. 1 omslag
- 162** Circulaire aan de Hoofden der Inspecties betreffende subsidiëring per gewerkt manuur. Concept.
z.d. 1 stuk
- 163** Interne nota betreffende het subsidiëren van werk op basis van het verwerkte aantal manweken binnen de gestelde termijn.
1952. 1 stuk
- 164** Stukken betreffende subsidiëring in loonkosten van arbeiders werkzaam op objecten van de dienst Landbouwherstel van het departement van Landbouw, visserij en Voedselvoorziening
1945 - 1950. 1 omslag
- 165** Circulaires aan de uitvoerende lichamen betreffende voorwaarden waaraan voldaan moet worden om subsidie in de kosten van de lonen van arbeiders op trainingswerken te krijgen.
1954. 2 stukken

166	Circulaires aan de uitvoerende lichamen en Inspecties betreffende het bij subsidie-aanvragen in te dienen aantal exemplaren van het plan. Minuut met twee afschriften. 1951.	3 stukken
167	Stukken betreffende subsidiëring van draineringswerken. 1943 - 1954.	1 omslag
168	Stukken betreffende de subsidiëring van opruimingswerkzaamheden. 1945 - 1954.	1 omslag
169-170	Stukken betreffende de Regeling 1946 en 1953 inzake de subsidiëring van bebossingswerkzaamheden. 1946 - 1954.	2 omslagen
	169 Regeling 1946	
	170 Regeling 1953	
171	Dossiers betreffende richtlijnen volgens welke in uitzonderingsgevallen sneeuwruimen als object met subsidie kan worden uitgevoerd. 1947 - 1954.	1 omslag
172	Stukken betreffende de subsidiëring van arbeidsintensieve werken uitgevoerd in handkracht. 1948 - 1950.	1 omslag
173	Stukken betreffende subsidiëring van bijkomende kosten voor gemeentelijke objecten. 1949 - 1950.	1 omslag
174	Stukken betreffende subsidiëring van het herstel van afgetichelde gronden. 1949 - 1953.	1 omslag
175	Stukken betreffende financieringsmoeilijkheden bij de uitvoering van D.U.W.-werken (o.m. de financiering van bijkomende kosten). 1951 - 1953.	1 omslag
176	Circulaire aan de Hoofden der Inspecties waarin het uitdrukkelijk vermelden van de visie van de ABCD-commissies ten aanzien van de wijze van uitvoering van objecten in de subsidievoorstellen verplicht wordt gesteld, 1952. Met retro-acta. 1952.	5 stukken
177	Brief van de directie aan de Commissie van Advies inzake D.U.W.-werken, waarin mededeling wordt gedaan van het feit, dat voor kleinere cultuurtechnische werken direct subsidie zal worden verleend, zonder tussenkomst van voornoemde Commissie. Minuut met kopie van de uitgaande brief. 1952.	2 stukken
178	Stukken betreffende een proefneming van een gewijzigde subsidieregeling en de daarmee samenhangende indeling van objecten. 1953.	1 omslag
179	Circulaire aan de Hoofden der Inspecties betreffende uitvoeringsvoorschriften voor loonsubsidiewerken, waarop vrije loonregelingen van toepassing zijn.	

1953. 1 stuk

B.3.2.3 materieel aspect

180 Nota betreffende oorlogsschade aan gehuurde materialen en materialen die eigendom zijn van het Rijk.
1946. 1 stuk

181 Staten van materialen welke in diverse kampen en dergelijke in voorraad waren, door de Rijksdienst opgemaakt.
1950 - 1951. 6 stukken

182 Correspondentie tussen het Ministerie van Financiën en het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid betreffende de mogelijkheid van een ruimer gebruik van machines bij de uitvoering van grondverbeteringswerken.
1953 - 1954. 1 omslag

B.3.3 AANGELEGENHEDEN MET BETREKKING TOT DE UITVOERING VAN DE ONDERSCHIEDENE WERKOBJECTEN (W.O. ENKELE WERKFONDSWERKEN, WAARVAN DE AFWIKKELING GESCHIEDDE DOOR DE D.U.W).

183 Dossier betreffende door de Inspecties gemaakte opgaven inzake objecten die worden uitgevoerd zonder inschakeling van de bekende uitvoerende lichamen (Nederlandse Heidemij, N.V. Grontmij, Staatsboschbeheer, Unie van Waterschapsbonden, Ingenieursbureau Van Hasselt & De Koning en afdeling Domeinen van het departement van Financiën).
1945 - 1946. 1 omslag

184 Stukken betreffende de stopzetting van met name genoemde objecten.
1945 - 1954. 1 omslag
bevat .o.a. staten van met name genoemde objecten.

185 Stukken betreffende de afgraving van oude vuilnisbelten ten behoeve van de bestrijding van de werkloosheid.
1945 - 1947. 1 omslag

186 Stukken betreffende de vordering van met name genoemde gronden ten behoeve van de werkgelegenheid.
1946 - 1954. 1 omslag

187-191 Stukken betreffende het Twiskeplan.
1941 - 1953. 1 deeltje, 2 omslagen en 2 stukken

187 Overzicht van de voorbereiding en de uitvoering van de inpoldering en ontginning van een complex uitgeveende gronden onder de gemeenten Landsmeer, IJpendam en Oostzaan tot 1 januari 1942, uitgave van de Rijksdienst voor de Werkverruiming. 1942., 1 deeltje

188 Dossiers betreffende een overzicht van kosten van het Twiskeplan over februari 1941 tot en met 31 december 1950 en verslagen van werkzaamheden over 1941 tot en met 1950. 1941 - 1950., 1 omslag

189 "Het Twiskeplan - groot werk dat met primitieve middelen tot stand komt"; artikel uit het Dagblad voor West-Friesland van 5 juni 1951. 1951., 1 stuk

190 Kaartbijlagen betreffende de stand van werkzaamheden per 1 juli 1941, 1 december 1942, 1 januari 1951, 1 januari 1952, 31 december

- 191 1952, 31 december 1953, alsmede betreffende het tweede verkavelingsplan. 1941, 1942, 1951, 1952, 1953., 1 omslag
Brief aan de Minister van Financiën d.d. 3 december 1951, waarin de Minister verzocht wordt als opdrachtgever voor het Twiskeplan op te treden. Doorslag. 1951., 1 stuk
Een groot deel van de aan het einde van de brief genoemde bijlagen treft men aan onder inv. nrs. 188 en 190.
- 192 Adviesaanvraag aan de Commissie van Overleg inzake D.U.W.-werken betreffende liquidatie of voortzetting van object Zh 528/1: het ontginnen van de Noordschen Buurtenpolder te Zevenhoven. Afschrift.
1946. 1 stuk
- 193 Stukken betreffende de samenwerking tussen de Dienst der Domeinen van het Ministerie van Financiën en de N.V. Ontginningsmaatschappij "Land van Vollenhove" voor de bouw van boerderijen op ontginningen in de Noordelijke Provinciën. Incompleteet.
1951 - 1953 1 omslag
- 194 Dossier betreffende de stopzetting van aanslibbingswerken in de Dollard.
1952. 1 omslag
- 195 Stukken betreffende de mogelijkheid van het doen uitvoeren van landaanwinningswerken (alsmede de daaraan verbonden financiering).
1952 - 1953. 1 omslag
- 196 Dossier betreffende proefobjecten in de provincie Noord-Brabant.
1952 - 1954 1 omslag
- 197 Ingekomen brief van de Inspectie in Noord-Holland waarin mededeling wordt gedaan van de toezending van dossiers van Werkfonds werken ten behoeve van de Rijksdienst. Met dossier-lijst.
1954. 2 stukken
- 198 Dossier betreffende de financiële afwikkeling van Werkfondsplan 1219, aanleg van wegen, rioleringen, verbetering Grift en de bouw van een zuiveringsinrichting te Apeldoorn.
(1939) 1945 - 1953. 1 pak
aan de binnenkant van de oude omslag stond de aantekening "afgerekend 13/6'53"
- 199 Dossier betreffende de financiële afwikkeling van Werkfondsplan 1581, de restauratie van de Grootte of Sint Vituskerk te Naarden.
1942 - 1953. 1 omslag
- 200 Dossier betreffende de financiële afwikkeling van Werkfondsplan 1424, t.w. het verbeteren en graven van waterleidingen, het aanleggen en bouwen van wegen, bruggen en duikers in het Waterschap "De Horstermeerpolder".
1945 - 1954. 1 omslag
- 201 Dossier betreffende de financiële afwikkeling van Werkfondsplan 1604: kampenbouw.
1945 - 1954. 1 omslag

B.3.4 AANGELEGENHEDEN MET BETREKKING TOT RECHTEN, PLICHTEN EN VOORZIENINGEN VOOR DE ARBEIDERS**B.3.4.1 algemeen**

- 202** Nota betreffende de tewerkstelling in D.U.W.-verband. Doorslag.
C. 1950. 1 stuk
- 203** Dossier inzake nadere richtlijnen ten behoeve van de toepassing van de
Werkloosheidswetgeving op arbeiders, werkzaam in D.U.W.-verband.
1952 - 1953. 1 omslag
- 204** Nota aan de leden van de Commissie van de Tweede Kamer voor de Begroting van
het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid waarin maatregelen worden
genoemd om de aan het werken in D.U.W.-verband verbonden bezwaren voor
arbeiders te kunnen ondervangen.
(1952) . 1 stuk

B.3.4.2 plaatsing van arbeiders

- 205** Interne nota aan de directie inzake de vraag of het nog nodig is van het
hoofdbureau uit toezicht uit te oefenen op de gang van zaken omtrent de plaatsing
van arbeiders bij de D.U.W.-werken.
1945. 1 stuk
- 206** Stukken betreffende een vergadering van de directie met de Nederlandse Heidemij,
de Grontmij en het Bureau Van Hasselt en De Koning in verband met
vereenvoudiging van de bestaande voorschriften betreffende de administratie van
tewerkgestelden.
1949. 3 stukken
- 207** Stukken betreffende de plaatsing van arbeiders op de landaanwinningswerken.
1949 - 1953. 1 omslag
- 208** Stukken betreffende de plaatsing van arbeiders in Zeeland in verband met de
Watersnoodramp (Dijkarbeidsreserve).
1953. 1 omslag

B.3.4.3 aanvang, vervulling en beëindiging van het dienstverband

- 209** Stukken betreffende geneeskundig onderzoek voor tewerkstelling van arbeiders.
1948 - 1952. 1 omslag

B.3.4.4 vakantieregeling

- 210** Stukken betreffende de D.U.W.-vakantieregeling.
1953 - 1954. 1 omslag

B.3.4.5 gedrag, strafmaatregelen en beroep

- 211** Stukken betreffende strafmaatregelen tegen D.U.W.-arbeiders en de beroepen
daartegen.

	1947 - 1954.	1 omslag
212	Stukken betreffende het gedrag van D.U.W.-arbeiders. 1949 - 1954.	1 omslag
213	Verslag van de vergadering van voorzitters en secretarissen der Gewestelijke Beroepscommissies voor D.U.W.-arbeiders d.d. 21 juni 1950, gericht aan de Centrale Beroepscommissie. 1950.	1 stuk
B.3.4.6 lonen en arbeidsvoorwaarden (zie ook inv. nr. 271)		
214	Stukken betreffende de regeling van de lonen in D.U.W.-verband. 1945 - 1946.	1 omslag
215	Toelichtende nota bij de D.U.W.-loonregeling 1946 en uitvoeringsvoor schriften. 1946.	1 stuk
216	Verslag van een vergadering van de directie met vertegenwoordigers der Inspecties betreffende de regeling der lonen en arbeidsvoorwaarden voor de werken van de Dienst. 1945.	1 stuk
217	Stukken betreffende arbeidsvoorwaarden op D.U.W.-werken. 1948. (wijziging juni 1951).	2 delen
218	Verslag van de bespreking van 14 September 1952 inzake de D.U.W.-loonregeling. 1952.	1 stuk
219	Stukken betreffende de eventuele wijzigingen van de informatie op het D.U.W.-loonzakje in verband met een herdruk ervan. Met exemplaar van een D.U.W.-loonzakje. 1952.	3 stukken
220	Stukken betreffende de invoering van vrije loonregelingen. 1953 - 1954.	1 pak
221	Advies van de Centrale Commissie van Advies voor D.U.W.-aangelegenheden aan de Minister inzake de wijze van uitvoering van verschillende soorten door de Dienst gesubsidieerde werken met toepassing van vrije loonregelingen, alsmede de bemiddeling van arbeiders naar en de onttrekking van arbeiders aan deze werken. Met bijlagen. 1953.	1 omslag
222	Stukken betreffende Kamervragen van het Kamerlid Haken betreffende vaststelling van het uurloon van de ongehuwde arbeiders uit het Oldambt, tewerkgesteld in de "Slikken" bij Uithuizen. 1953.	1 omslag
223	Stukken betreffende Kamervragen van het Kamerlid Haken betreffende het niet doorgaan van plaatsing van arbeiders bij in speciale loonregeling met toeslag uit te voeren herstellingswerkzaamheden aan dijken op Schouwen-Duiveland. 1953.	1 omslag

- 224** Stukken betreffende Kamervragen van het Kamerlid Reuter betreffende het tewerkstellen van arbeiders onder de loonregelingen van de CTW-CAO. 1954. 1 omslag
CTW: Cultuur Technische Werken. CAO: Collectieve Arbeidsovereenkomst
- 225-228** Stukken betreffende de nabetaling van lonen aan Joodse arbeiders. 1946 - 1954. 4 omslagen
- 225** Algemeen, 1946 - 1954.
226 Diverse aanvragen, 1945 - 1946.
227 idem, 1947.
228 idem, 1948 - 1954.

B.3.4.7 diverse vergoedingen

- 229** Correspondentie betreffende diverse vergoedingen. 1946 - 1953. 1 omslag
- 230** Dossier betreffende diverse schadevergoedingen. 1946 - 1955. 1 omslag
- 231** Algemeen dossier betreffende loondervingsvergoedingen. 1947 - 1954. 1 omslag
- 232** Stukken betreffende woonplaatstoelage. 1948 - 1954. 1 omslag
- 233** Stukken betreffende verletvergoedingen wegens onwerkbaar weer (algemeen). 1946 - 1952. 1 omslag
- 234** Stukken betreffende verletvergoedingen wegens kleine ongevallen op het werk. 1948 - 1949. 3 stukken
- 235** Stukken betreffende loondervingsvergoeding wegens familie-omstandigheden. 1950 - 1953. 1 omslag
- 236** Stukken betreffende loondervingsvergoeding wegens arbeidsbemiddeling. 1946 - 1949. 1 omslag
- 237** Stukken betreffende loondervingsvergoeding wegens medische behandeling. 1946 - 1954. 1 omslag
- 238** Stukken betreffende reisvergoeding binnen en buiten werktijd. 1951 - 1953. 1 omslag
- 239** Stukken betreffende schadevergoedingen aan D.U.W.-arbeiders in verband met de watersnoodramp in 1953. 1953. 1 omslag
- 240** Stukken betreffende gereedschapsvergoeding. 1946 - 1953. 1 omslag

B.3.4.8 huisvesting en verzorging van arbeiders en derden

- 241-244** Circulaires van Bureau Huisvesting en Verzorging Werklieden Wederopbouw van

- het College van Algemene Commissarissen voor de Wederopbouw aan de beheerders van de Wederopbouwkampen, ter kennisneming toegezonden aan de Rijksdienst. Afschriften.
1946 - 1949. 4 omslagen
- 241** 1946, 1 omslag
242 1947, 1 omslag
243 1948, 1 omslag
244 1949, 1 omslag
- 245** Dossier betreffende de overdracht van kampen van Wederopbouwarbeiders aan de Rijksdienst.
1948 - 1949. 1 omslag
- 246** Stukken betreffende de huisvesting van arbeiders in het watersnoodgebied.
1953 - 1954. 1 omslag
- 247** Stukken betreffende de huisvesting en verzorging van derden.
1946 - 1953. 1 omslag
- 248** Nota's van Bureau Administratieve Controle inzake richtlijnen betreffende het ter plaatse in een ziekenhuis opnemen van in kampen gehuisveste arbeiders, alsmede inzake de kosten van kampartsen.
1946. 2 stukken
- 249** Dossiers betreffende het beschikbaar stellen van kampen en materiaal aan de Stichting "Het Vierde Prinsenkind".
1950 - 1953. 1 omslag
- 250** Dossiers betreffende het beschikbaar stellen van kampen en materiaal aan de Stichting "Vakantieverblijven Lagere Schooljeugd".
1950 - 1953. 1 omslag
- 251** Stukken betreffende een ontwerp wettelijke voorziening met betrekking tot het verblijf van niet-Europese KNIL-militairen en hun gezinnen in Nederland.
1951. 4 stukken
KNIL: Koninklijk Nederlands Indisch Leger.
- 252** Stukken betreffende huisvesting van gerepatrieerde Marinegezinnen uit Indonesië.
1949 - 1950. 1 omslag
- 253** Dossier betreffende de voeding van gerepatrieerde Marinegezinnen uit Indonesië.
1949 - 1950. 3 stukken
- 254** Dossier betreffende de huisvesting van overige gerepatrieerden uit Indonesië.
1950 - 1951. 1 omslag
- 255** Brief van de directie aan de beheerders van de woonoorden betreffende de toezending van bekendmakingen aan de Ambonese gezinnen, die tijdelijk in de woonoorden worden gehuisvest. Met bekendmakingen waarvan een in het Maleis.
1951. 4 stukken
- 256** Dossier betreffende de voeding van in D.U.W.-woonoorden gehuisveste Ambonezen.
1951 - 1953. 1 omslag

- 257** Rapport aan de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid inzake exploitatie van woonoorden voor Ambonezen door de Rijksdienst van 20 oktober 1952. Met bijlagen.
1952. 1 omslag
- 258** Stukken betreffende de instelling van het Commissariaat van Ambonezenzorg, ressorterende onder het Ministerie van Maatschappelijk Werk.
1952 - 1953. 1 omslag
- 259** Dossier betreffende huisvestingskosten van Poolse arbeiders in het kamp te Slikkerveer.
1947 - 1948. 1 omslag
- 260** Correspondentie met de Nederlandse Heidemij te Arnhem inzake rekeningen betreffende het kamp IJbenheer te Fochteloo over het 2e - 4e kwartaal 1944 en het 1e en 2e kwartaal 1945.
1944 - 1945. 1 omslag
- 261** Nota's en rapportjes betreffende controle van magazijnvoorraden in kampen.
1946, 1949, 1950. 5 stukken
- 262** Notitie betreffende de gang van zaken bij het samenstellen van de aantallen porties warme voeding, die verwerkt waren in de totaalafrekening van het bureau Massavoeding.
z.d. 1 stuk

B.3.4.9 geestelijke en culturele zorg.

- 263** Stukken inzake aangelegenheden de geestelijke en culturele zorg in de arbeidskampen betreffende.
1946 - 1948, 1953 - 1954. 1 omslag

B.3.4.10 ongevallen.

- 264** Stukken betreffende ongevallen tijdens de uitvoering van objecten en de naar aanleiding daarvan getroffen veiligheidsmaatregelen. Met foto's.
1950 - 1954. 1 omslag

B.3.4.11 staking en werkweigering.

- 265** Stukken betreffende maatregelen tegen staking en werkweigering op objecten.
1945 - 1954. 1 omslag

B.3.4.12 ereblijken.

- 266** Stukken betreffende een voorstel tot oprichting van een gedenkteken ter nagedachtenis aan de slachtoffers onder het personeel van de Werkverruiming tijdens de Tweede Wereldoorlog.
1946 - 1953. 1 omslag

B.3.4.13 tewerkstelling van bijzondere groepen.

- 267** Dossiers betreffende de tewerkstelling van arbeidskrachten van vreemde

-
- nationaliteiten.
1945 - 1954.
zie ook inv. nr. 259. 1 omslag
- 268** Stukken betreffende de tewerkstelling van hoofdarbeiders.
1946 - 1949 (1953) . 1 omslag
- 269** Stukken betreffende de tewerkstelling van gevangenen.
1946 - 1953. 1 omslag
- 270** Stukken betreffende de tewerkstelling van gedetineerden.
1949 - 1952. 1 omslag
- 271** Stukken betreffende arbeidsvoorwaarden van tewerkgestelde gedetineerden.
1945 - 1950. 1 omslag
- 272** Stukken betreffende de tewerkstelling van buitenlandse studenten.
1949 - 1954. 1 omslag
- B.3.5 NEVENEFFECTEN BIJ DE UITVOERING VAN WERKEN.**
- 273** Dossier betreffende de schadeloosstelling van vissers, die door de inpoldering van
het Land van Vollenhove in hun bestaanszekerheid zijn geschaad.
1944 - 1947. 1 omslag
- 274** Verzameldossier betreffende de bescherming van historische en
natuurmonumenten bij de uitvoering van werken.
1945 - 1953. 1 omslag
- B.3.6 DOCUMENTATIE.**
- 275** "Nieuwe Arbeidsverhoudingen" door het adviescollege voor Arbeidszaken, uitgave
militair gezag.
1945. 1 deeltje
met een hoofdstukje over de D.U.W.
- 276** "Beschouwingen over een onderzoek naar de waterschapslasten in Nederland".
Proefschrift ter verkrijging van de graad van doctor in de landbouwkunde van D.R.
Mansholt, later inspecteur en directeur van de Rijksdienst. Met kaartbijlagen.
1941 (1942). 1 deel en 1 pak
met een hoofdstuk over de betekenis van de waterschappen voor de werkverruiming.

AFDELING II, GEDEPONEERDE ARCHIEVEN**A COMMISSIE VAN ADVIES INZAKE D.U.W.-WERKEN**

- 277-286** Commissie van Advies inzake D.U.W.-werken.
1946 - 1954. 10 omslagen
- 277** Dossier inzake de instelling en opheffing, 1946 - 1952., 1 omslag
de instellings- en opheffingsbesluiten ontbreken.
- 278-286** Verslagen en vergaderstukken van de 1e tot en met de 63e
vergadering, 1946 - 1954. 9 omslagen
- 278** 1e - 9e vergadering, 1946.
verslagen van de 5e en 8e vergadering ontbreken.
- 279** 10e - 16e vergadering, 1947.
- 280** 17e - 24e vergadering, 1948.
- 281** 25e - 31e vergadering, 1949.
- 282** 32e - 38e vergadering, 1950.
- 283** 39e - 45e vergadering, 1951.
- 284** 46e - 52e vergadering, 1952.
- 285** 53e - 59e vergadering, 1953.
- 286** 60e - 63e vergadering, 1954.

B CENTRALE COMMISSIE VAN ADVIES VOOR D.U.W.-AANGELEGENHEDEN (CENTRALE D.U.W.-COMMISSIE).

- 287** Dossiers inzake de instelling opheffing, benoeming en ontslag van leden van de
Centrale Commissie van Advies voor D.U.W.-aangelegenheden , alsmede inzake
enkele andere aangelegenheden voornoemde Centrale Commissie betreffende.
1949 - 1954. 1 omslag
- 288** Brief aan de Minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting inzake de regelmatige
toezending van de notulen van de Centrale Commissie van Advies voor D.U.W.-
aangelegenheden. Minuut.
1950. 1 stuk
- 289** Verslag van de vergadering van de Centrale Commissie van Advies voor D.U.W.-
aangelegenheden van 24 oktober 1952.
1952. 1 stuk
- 290** Verslagen van vergaderingen van de Centrale Commissie voor DUW-
aangelegenheden; verslagen genummerd 1-20, 23 en 27. Gestencild.
1950-1953 1 omslag

C COMMISSIE VAN DESKUNDIGEN INZAKE DE WIJZE VAN UITVOERING VAN D.U.W.-OBJECTEN (SUBCOMMISSIE VAN DE ONDER B. GENOEMDE CENTRALE COMMISSIE VAN ADVIES).

- 291** Dossier inzake de werkzaamheden van de Commissie van Deskundigen inzake de
wijze van uitvoering van D.U.W.-objecten.
1950. 1 omslag
- 292** Stukken betreffende het ontwerp-besluit tot aanvulling van het Besluit van 22

augustus 1944 Stb. F79 houdende vaststelling van het Buitengewoon Besluit
Werklozenzorg.

1945.

5 stukken 1 omslag

**D SUBCOMMISSIE VOOR DE LONEN EN ANDERE ARBEIDSVOORWAARDEN
(SUBCOMMISSIE VAN DE ONDER B. GENOEMDE CENTRALE COMMISSIE VAN ADVIES)**

293

Verslagen van vergaderingen van de Subcommissie voor de Lonen en andere
Arbeidsvoorwaarden; verslagen genummerd 6-22. Gestencild.

1951.

1 omslag